

Monumentnummer*: 517627

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 28 november 2000
Kadaster deel/nr 82987/142

Woonplaats* Gouda
Gemeente* Gouda
Provincie* Zuid-Holland

Locatiennaam Gouda
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Gouda
Sectie* B
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 3400

Omschrijving**

Inleiding

Een in 1897 door de Goudse architect H.J. Nederhorst gebouwd KANTOORGEBOUW, dat oorspronkelijk bestemd was als bankgebouw voor een makelaar in effecten (Knox en Dortland). Begin 20ste eeuw heeft Nederhorst het pand overgenomen ten behoeve van zijn architectenbureau. Sindsdien hebben diverse inwendige verbouwingen plaatsgevonden. Tijdens de laatste verbouwing tot winkel in 1992 is op de verdieping een beschermenswaardig stucplafond in Neo-Barokke trant te voorschijn gekomen, de vier seizoenen voorstellende, dat zorgvuldig is gerestaureerd. De toepassing van Neo-Hollandse Renaissancestijl is typerend voor het omvangrijke oeuvre van de architect Nederhorst, waarbij dit pand opvalt door de zeer rijke ornamentiek van onder meer de pilasters en het pleisterwerk in de boogvelden boven de verdiepingsvensters.

Het pand ligt binnen het beschermde stadsgezicht van Gouda en voegt zich in de aaneengesloten gevelwand van de Turfmarkt.

NB. De wit gepleisterde tweelaagse uitbouw aan de achterzijde valt buiten de bescherming van rijkswege.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het pand met een naar achteren iets taptoeslopende rechthoekige plattegrond, bestaat uit twee bouwlagen met zolder en is gedekt door een aan drie zijden omgaand afgeplat schilddak met houten, van snijwerk voorziene hoekkepers. Het dakschild aan de voorkant is gedekt met leien in maasdekking, terwijl de zijkanten zijn voorzien van gesmoorde kruispannen.

De asymmetrisch opgezette voorgevel is een lijstgevel onderbroken door een opgemetselde dakkapel. Boven een plint van grote hardstenen geboucheerde rusticablokken is het pand opgetrokken uit grauwe baksteen (fijngevoegd). Wit geschilderd pleisterwerk is toegepast bij decoratieve onderdelen als sierbanden en -blokjes en boogvullingen.

Op de met sierbanden gedecoreerde begane grond bevindt zich in de tweede travee van links een van snijwerk voorziene paneel deur met twee spieramen en een bovenlicht. Deze travee wordt geaccentueerd door de, reeds genoemde, door de gootlijst stekende gemetselde dakkapel. De over de gevel doorlopende plint fungeert tevens als lekdorpel van de vensters. Links van de entree bevindt zich één venster met kruiskozijn en rechts een groot driedelig venster.

De begane grond en verdieping zijn van elkaar gescheiden door een dubbele sierlijst met triglieven en siermetselwerk ertussen. De opvallend rijk gedecoreerde verdieping valt op door de fantasiekapitelen in maniëristische trant ter plaatste van de vensterpenanten, die - rustend op consoles met leeuwenkoppen -, bestaan uit Hermen die als Atlanten halfzuilen met ionische kapitelen torsen. De vier vensters met schuiframen (waarvan de linker breder is dan de overige) worden afgesloten door rondboogvormige ontlastingsbogen met sierblokjes. De boogvelden zijn voorzien van grijskleurig stucwerk met putti in haut-reliëf, die een allegorische verwijzing zijn naar de handel. De sluitstenen van de rondbogen zijn uitgevoerd als decoratieve consoles, die een omgecornist fries van het hoofdgestel dragen, welke voorzien is van siermetselwerk met diamantkopmotief en triglieven in het verlengde van de pilasters en consoles. Een geprofileerde, houten gootlijst sluit de gevel af.

De met sierbanden uitgevoerde dakkapel is gevat in decoratief uitgevoerde pilasters die een hoofdgestel dragen, waaronder een strek met gepleisterde aanzet- en sluitstenen - een schuifraam is geplaatst. De dakkapel wordt afgedekt door een met zinken schaliën gedekt klokvormig dak, waarop een overstekende tentvormige bekroning. Aan weerszijden van het steile dakvlak bevindt zich een kleine dakkapel met een torenachtige ingesnoerd zinken spitsje.

INTERIEUR In het interieur bevindt zich op de verdieping aan de voorzijde, vermoedelijk ter plaatse van de oorspronkelijke directeurskamer, een rechthoekig stucplafond met papier maché onderdelen in de oorspronkelijke kleurstelling. Het bestaat uit een geometrisch patroon met profiel- en eierlijsten en beschilderde velden met florale motieven. De velden in de vier hoeken hebben betrekking op het thema van de vier seizoenen. Het centrale, met bloemen en vogels beschilderde vierpasmotief heeft in het midden een zware haut-reliëf versiering.

Waardering

Turfmarkt 12 is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde als goed voorbeeld van kantoorgebouw uit het eind van de 19de eeuw met een voor de bouwtijd representatieve voorgevel in een rijke Neo-Hollandse Renaissancestijl. Architectuurhistorisch is het van belang als representatief voorbeeld uit het oeuvre van de Goudse architect H.J. Nederhorst.

De bouwkundige onderdelen zijn gaaf in hoofdvorm, materiaalgebruik en detaillering in het bijzonder de overdadig gedecoreerde voorgevel en in het interieur het karakteristieke stucplafond met beschilderingen op de verdieping.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Stedenbouwkundig is het pand van belang vanwege de ensemblewaarde als karakteristiek onderdeel van een gesloten gevelwand langs een gracht binnen het beschermde stadsgezicht.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Handel en kantoor

Functie

Kantoorgebouw